

Vokaldetektiven

Lektion 4

Opsamling på de foregående 3 lektioner med Vokaldetektiven

Teksten i *kursiv* læses højt for eleverne.

Teksten flankeret af den farvede stribe er emne til samtale med eleverne.

Forberedelse

- VD4 Vokaltrappe A3: print og laminér.
- VD4 Fællesøvelse A3: print og laminér. Klip hvert kort ud.
- VD4 Fordybelse A3: print et eksemplar til hver elev.
- VD4 Øvesætning A3: print.

- Medbring 10 forskellige farver tusch eller blyant til hver elev.

Noter fra forrige lektion

Tag udgangspunkt i noterne fra sidste lektion, og sæt sammen med eleverne ord på, hvad øvelserne i sidste lektion omhandlede.

Narrativ

Hvis dette er første lektion eleverne har med Vokaldetektiven, så start med at læse introduktionsnarrativet til Vokaldetektiven højt. Dette finder du i dokumentet 'Introduktionsnarrativer'.

Hvis det er første lektion eleverne har med hele undervisningsforløbet, så læses desuden introduktionsnarrativet til undervisningsforløbet højt allerførst. Dette finder du også i dokumentet 'Introduktionsnarrativer'.

Introduktionsnarrativ

Vokaldetektiven var glad og stolt! Han havde allerede lært meget på sin lange hårde rejse gennem den mørke skov, og følte sig langsomt mere og mere sikker på sine evner. Han vidste, at der altid ville komme hårde udfordringer, men han vidste også, at han var blevet langt bedre til at håndtere dem, selv når det ikke gik så godt. Han var nu kommet ind i hjertet af den fortryllede skov, hvor han fandt en stor forsamling af ordmonstre. De virkede underligt fredelige, så han tog mod til sig, og gik ind blandt dem. Han vidste, at hvis han bare holdt sit fokus rettet på monstrene og ikke lod sig skræmme af dem, men i stedet så dem som gode venner, så ville det gå godt alt sammen.

Materiale:

- VD4 Vokaltrappe

Læsefaglig introduktion

Ligesom Vokaldetektiven har I også fundet ud af, at hvis I holder fokus og ikke giver op, selvom I synes det er vanskeligt, så lykkes I i rigtig mange af opgaverne.

Vi har nu været Ordskovens rundt sammen med [nævn dem eleverne har haft lektioner med: Lydmesteren, Rimfeen og Vokaldetektiven] og sammen med dem har I lært jer strategier til at læse og skrive ord, som før var vanskelige for jer.

I dag skal vi sammen med Vokaldetektiven løse de sidste opgaver fra ordmonstrene. Når de opgaver er løst, så er I Ordhelte. Dog vil Vokaldetektiven gerne huske jer på, at I sammen har løst de stillede opgaver - og I har været dygtige i fællesskabet. Fællesskabet er vigtigt, også selvom samarbejdet med [nævn dem eleverne har haft lektioner med: Lydmesteren, Rimfeen og Vokaldetektiven] stopper nu. I skal derfor huske at bruge hinanden og hjælpe hinanden, for sammen er vi stærkest.

I dag skal vi bruge alt det vi har lært og øvet os på, om vokaler der glider. Dem kan vi se her.

VD4 Vokaltrappe placeres på bordet.

Underviseren bruger den til at gennemgå vokalglidningerne.

Fællesøvelse

Materiale:

- VD4 Fællesøvelse kort

VD4 Vokaltrappe hænges op på væggen - henvis til denne hvis eleverne får brug for støtte. VD4 Fællesøvelse kort blandes og lægges i en stak.

Hver elev tager et kort fra toppen af stakken. Når alle elever har afkodet ordet på deres kort, går øvelsen i gang.

Eleverne går rundt mellem hinanden. Elev A er Vokaldetektiven med kikkerten, der går rundt mellem de andre elever, der er ordmonstrene.

Elev A siger ordet på sit kort, og en af de andre elever (elev B) siger om ordet har vokalglidning og hvilken lyd vokalen har.

Svarer elev B korrekt, så giver elev A kikkerten til elev B ved at give hånd og bevæge hånden op og ned 3 gange. Elev B bliver nu Vokaldetektiven, og elev A tager et nyt kort. Elev B siger ordet på sit kort, og en af de andre elever svarer.

Svarer elev B ikke korrekt, så svarer en af de andre elever.

Vær opmærksom på at alle elever får svaret som del af øvelsen.

Sådan fortsættes indtil stakken er tom.

Hvor er det flot! ikke nok med at I forvandlede alle ordmonstrene til kære væsener - I er også selv blevet til Vokaldetektiver!

Vokaldetektiven er så glad for at han har lært jer at kende, og at I har øvet jer sammen med ham. Som tak får I nu lov til at give farve til Ordskoven.

Opgaveord, vokalglidning og vokallyd:

gryn: ingen vokalglidning, /y/

pynt: vokalglidning, /ø/

spyt: vokalglidning, /ø/

dyp: vokalglidning, /ø/

gled: ingen vokalglidning, /e/

slem: vokalglidning, /æ/

plet: vokalglidning, /æ/

seks: vokalglidning, /æ/

skrin: ingen vokalglidning, /i/

vinke: vokalglidning, /e/

pink: vokalglidning, /e/

spil: vokalglidning, /e/

prut: ingen vokalglidning, /u/

dum: vokalglidning, /o/

smuk: vokalglidning, /o/

bums: vokalglidning, /o/

bror: ingen vokalglidning, /o/

sok: vokalglidning, /å/

flok: vokalglidning, /å/

slot: vokalglidning, /å/

Fordybelse

Dette er en individuel opgave. Hver elev får et fordybelsesark.

Eleverne vælger en farve til hvert ledeord nederst på fordybelsesarket, og skraverer kassen over ledeordet med farven.

I hvert felt på opgavearket står et opgaveord, hvor eleven skal undersøge om der er vokalglidning i ordets første vokal. Feltet farves samme farve som det ledeord, der skal bruges til at finde vokallyden. Eleverne kan støtte sig til planchen med Vokaltrappen.

Materiale:

- VD4 Fordybelse
- Tusch eller blyant

Opgaveord og ledeord:

lyn: spyd	ned: sten	sol: flod
styrke: spyd	gled: sten	komet: flod
hyl: spyd	lev: sten	bro: flod
hyp: spyd	smed: sten	bror: flod
tryl: spyd	fem: heks	blod: flod
gryn: spyd	hjelm: heks	mod: flod
ryg: kys	let: heks	rod: flod
lygte: kys	klem: heks	front: krog
kyst: kys	seks: heks	kold: krog
ynk: kys	gem: heks	job: krog
bryg: kys	vest: heks	prop: krog
tynd: kys		snot: krog
grin: film	kuppel: busk	
filme: film	snuble: busk	
gnist: film	bud: busk	
kilt: film	slut: busk	
trist: film	lugt: skum	
stik: fisk	smuk: skum	
finger: fisk	guf: skum	
mint: fisk	slum: skum	
splint: fisk	dunk: skum	
nik: fisk	rum: skum	
disk: fisk	kunst: skum	
himmel: fisk	lumsk: skum	

De elever der har tid til overs, kan arbejde med det digitale læremiddel Ordheltene, Mission G1 og G2 (vokalglidning fra y til ø), Mission G3, G4 (vokalglidning fra i til e), G5 (vokalglidning fra e til æ), Mission H1 og H2 (vokalglidning fra u til o), samt H3 og H4 (vokalglidning fra o til å).

Refleksion

I fællesskab reflekteres der over, hvad der er blevet arbejdet med i dagens lektion. Lav evt. en "bordet rundt", hvor alle skal sætte ord på, hvad de har lært/fået med sig fra dagens undervisning.

Fokus: De vokalglidninger der er blevet arbejdet med. Eleverne kan støtte sig til vokaltrappen.

Underviseren noterer, hvad eleverne siger om "det nye" de har arbejdet med i dag. Disse notater bruges, som opstart til næste lektion.

Hjælpesætninger til refleksion:

- Hvad har Vokaldetektiven hjulpet os med at blive opmærksomme på i dag?
- Hvorfor er det vigtigt at vide, at vokalerne ikke altid lyder, som den vokal, der skal skrives?
- Hvad gør du, når du skal læse et ord, du ikke kender?
- Hvad gør du, når du skal stave et ord, du ikke kender?

Øvesætning

Som afslutning på lektionen læser underviseren sammen med eleverne en kort tekst, hvor en eller flere af Ordheltenes strategier kan benyttes. Ordene markeret med grønt er der arbejdet med i denne lektion:

Materiale:

- VD4 Øvesætning

"Ret jeres **ryg**, det er ren **ynk**", sagde Vokaldetektiven, og tog endnu et **stik** i et **spil** kort mod **fem** ordmonstre. De sad på en **kold bro** og spiste **guf** mens de spillede. Fra en klar **himmel** faldt en **lumsk komet ned mod** broen. Med et **grin** åbnede Vokaldetektiven sit **skrin** på **klem** – ud **gled** en stor, **smuk kuppel** med **front** mod kometen. Kometen faldt **ned** som et **lyn** og slog en vældig **splint** af broen. Ordmonstrene gav et **hyl** og hoppede i **flok**. Fra deres bukser steg en **slem** lugt af **prut**...

Øvesætning refleksion

Underviseren og eleverne taler om hvilke(n) strategi(er) de brugte til at læse øvesætningen, og farvelægger de ord, hvor de har brugt en af Ordheltenes strategier (blå for Lydmesteren, pink for Rimfeen og grøn for Vokaldetektiven).

Der kan tages udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Hvilke små ord genkendte du med det samme?
- I hvilke ord fandt du vokalen først?
- Hvilke ord læste du i stavelser?
- I hvilke ord genkendte du rimdele?
- I hvilke ord afprøvede du forskellige vokallyde?

Muligt ekstraarbejde

I det digitale læremiddel Ordheltenene kan eleverne til næste gang træne Mission G1 og G2 (vokalglidning fra y til ø), Mission G3, G4 (vokalglidning fra i til e), G5 (vokalglidning fra e til æ), Mission H1 og H2 (vokalglidning fra u til o), samt H3 og H4 (vokalglidning fra o til å).